ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 10.3.2015
COM(2015) 125 final

2012/0084 (COD)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

σύμφωνα με το άρθρο 294 παράγραφος 6 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

σχετικά με τη

θέση του Συμβουλίου για την έκδοση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 για τις ευρωπαϊκές στατιστικές

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ και την Ελβετία)

2012/0084 (COD)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

σύμφωνα με το άρθρο 294 παράγραφος 6 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

σχετικά με τη

θέση του Συμβουλίου για την έκδοση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 για τις ευρωπαϊκές στατιστικές

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ και την Ελβετία)

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Ημερομηνία διαβίβασης της πρότασης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο [έγγραφο COM(2012) 167 final — 2012/0084 (COD)]:	17 Απριλίου 2012
Ημερομηνία γνωμοδότησης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής:	Άνευ αντικειμένου
Ημερομηνία καθορισμού της θέσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε πρώτη ανάγνωση:	21 Νοεμβρίου 2013
Ημερομηνία διαβίβασης της τροποποιημένης πρότασης:	Άνευ αντικειμένου
Ημερομηνία έγκρισης της θέσης του Συμβουλίου:	5 Μαρτίου 2015

2. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η πρόταση προβλέπει την αναθεώρηση του ισχύοντος βασικού νομικού πλαισίου που διέπει τις ευρωπαϊκές στατιστικές, το οποίο προσαρμόζει ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της πολιτικής και στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ευρωπαϊκές στατιστικές λόγω των πρόσφατων εξελίξεων στην παγκόσμια οικονομία. Κύριος στόχος είναι η περαιτέρω ενίσχυση της διακυβέρνησης του ευρωπαϊκού στατιστικού συστήματος, ώστε να διασφαλιστεί ο υψηλός βαθμός αξιοπιστίας του και να υπάρξει κατάλληλη ανταπόκριση στις ανάγκες για δεδομένα οι οποίες προκύπτουν από την ενίσχυση του συντονισμού της οικονομικής πολιτικής στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι τέσσερις ειδικότεροι στόχοι που συμβάλλουν στον εν λόγω κύριο στόχο είναι οι ακόλουθοι: ενίσχυση της επαγγελματικής ανεξαρτησίας των εθνικών στατιστικών αρχών· αποσαφήνιση του συντονιστικού ρόλου των εθνικών στατιστικών υπηρεσιών (ΕΣΥ) στα εθνικά στατιστικά συστήματα· καθιέρωση «δεσμεύσεων για την αξιοπιστία των στατιστικών»· και βελτίωση της πρόσβασης και χρήσης διοικητικών δεδομένων για στατιστικούς σκοπούς.

Ειδικότερα, η απόλυτη επαγγελματική ανεξαρτησία των εθνικών στατιστικών αρχών αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη διατήρηση υψηλού βαθμού αξιοπιστίας των ευρωπαϊκών στατιστικών, προκειμένου να επιτελέσουν τον βασικό υποστηρικτικό τους ρόλο για την οικονομική διακυβέρνηση και, γενικά, για τη χάραξη πολιτικής βάσει τεκμηριωμένων στοιχείων. Η πρόταση αναφέρεται ρητά στους επικεφαλής των ΕΣΥ ως πρόσωπα η ανεξαρτησία των οποίων κατά την άσκηση των καθηκόντων τους αποτελεί προϋπόθεση για την εδραίωση της ανεξαρτησίας των αντίστοιχων υπηρεσιών. Για τον σκοπό αυτό, οι επικεφαλής των ΕΣΥ θα πρέπει να έχουν την ελευθερία να αποφασίζουν για τις ενέργειες, τις στατιστικές μεθόδους, τα πρότυπα και τις διαδικασίες, καθώς και για το περιεχόμενο και τον χρόνο δημοσιοποίησης των στατιστικών στοιχείων και των δημοσιεύσεων για όλες τις ευρωπαϊκές στατιστικές. Πρέπει επίσης να απαγορεύεται να επιζητούν οδηγίες από τις εθνικές κυβερνήσεις ή από άλλους φορείς, αλλά και να προστατεύονται από πρακτικές αυτού του είδους. Επιπλέον, οι επικεφαλής των ΕΣΥ θα πρέπει να διαθέτουν σημαντική αυτονομία όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την εσωτερική διαχείριση της στατιστικής υπηρεσίας και να έχουν τη δυνατότητα να εκφράζουν δημόσια τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τον προϋπολογισμό που διατίθεται για την ΕΣΥ στο πλαίσιο των στατιστικών καθηκόντων που καλούνται να εκτελέσουν. Ακόμη, θα πρέπει να υπάρχουν διαφανείς κανόνες για τον διορισμό, τη μετάθεση και την απόλυση των επικεφαλής των ΕΣΥ, κανόνες που να βασίζονται αποκλειστικά σε επαγγελματικά κριτήρια.

Όπως προβλέπεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Για μια αυστηρή διαχείριση της ποιότητας στον τομέα των ευρωπαϊκών στατιστικών» [COM(2011) 211 final], η πρόταση περιλαμβάνει επίσης την καθιέρωση «δεσμεύσεων για την αξιοπιστία των στατιστικών», δηλαδή δηλώσεων τήρησης του κώδικα ορθής πρακτικής για τις ευρωπαϊκές στατιστικές, και ιδίως της αρχής της ανεξαρτησίας των ΕΣΥ. Σύμφωνα με την πρόταση, οι δεσμεύσεις αυτές θα πρέπει να υπογραφούν από τις κυβερνήσεις όλων των κρατών μελών και να προσυπογραφούν από την Επιτροπή. Κάθε δέσμευση θα είναι ειδικά προσαρμοσμένη για κάθε χώρα και θα περιέχει μέτρα βελτίωσης. Η υλοποίηση των ενεργειών αυτών θα παρακολουθείται από την Eurostat στο πλαίσιο της ήδη καθιερωμένης τακτικής αξιολόγησης του βαθμού συμμόρφωσης των κρατών μελών προς τον κώδικα ορθής πρακτικής για τις ευρωπαϊκές στατιστικές.

Η πρόταση επιχειρεί επίσης να αποσαφηνίσει τον συντονιστικό ρόλο των ΕΣΥ στα εθνικά στατιστικά συστήματα, αναφερόμενη ρητά στους φορείς και τις λειτουργίες που πρέπει να συντονίζονται.

Ένας άλλος σημαντικός στόχος της πρότασης είναι να αυξηθεί η χρήση πηγών διοικητικών δεδομένων για την παραγωγή των ευρωπαϊκών στατιστικών, χωρίς να αυξηθεί η επιβάρυνση για τους απαντώντες, τις ΕΣΥ και τις άλλες εθνικές αρχές. Για τον σκοπό αυτό, οι ΕΣΥ θα πρέπει να συμμετέχουν, στον αναγκαίο βαθμό, στις αποφάσεις που αφορούν τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την κατάργηση των διοικητικών μητρώων που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στην παραγωγή στατιστικών στοιχείων. Θα πρέπει να χορηγηθεί στις ΕΣΥ, τις άλλες εθνικές αρχές και την Eurostat ελεύθερη και έγκαιρη πρόσβαση στα διοικητικά μητρώα, αλλά μόνο στο πλαίσιο των αντίστοιχων δημόσιων διοικητικών συστημάτων τους και στον βαθμό που είναι αναγκαίος για την ανάπτυξη, την παραγωγή και τη διάδοση των ευρωπαϊκών στατιστικών.

Επιπλέον, για να απλουστευτεί και να γίνει πιο σταθερός ο δημοσιονομικός σχεδιασμός για τις στατιστικές δραστηριότητες, η πρόταση ευθυγραμμίζει την περίοδο προγραμματισμού του ευρωπαϊκού στατιστικού προγράμματος με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της Ένωσης.

Τέλος, η προτεινόμενη τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 λαμβάνει υπόψη τις αναγκαίες προσαρμογές στη Συνθήκη της Λισαβόνας όσον αφορά τις κατ' εξουσιοδότηση και τις εκτελεστικές αρμοδιότητες της Επιτροπής.

3. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Η θέση του Συμβουλίου αντανακλά την πολιτική συμφωνία που επήλθε μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου στις 3 Δεκεμβρίου 2014 και περιλαμβάνει στοιχεία που προτάθηκαν από τα δύο θεσμικά όργανα. Η Επιτροπή υποστηρίζει την εν λόγω συμφωνία.

Οι κύριες τροποποιήσεις που περιλαμβάνονται στην παρούσα θέση, σε σύγκριση με την πρόταση της Επιτροπής, είναι οι εξής:

Για την ειδική κατάσταση των ΕΣΥ, προτείνονται τροποποιήσεις που περιορίζουν την έκταση της εξουσίας των επικεφαλής των ΕΣΥ να λαμβάνουν αποφάσεις για θέματα στατιστικής, όπως πρότεινε η Επιτροπή, κυρίως σε θέματα εντός των υπηρεσιών τους. Επιπλέον, η διάταξη σχετικά με την επαγγελματική ανεξαρτησία επεκτείνεται ώστε να καλύπτει, εκτός από τους επικεφαλής των ΕΣΥ, και τους «επικεφαλής των στατιστικών υπηρεσιών άλλων εθνικών αρχών».

Για την ειδική κατάσταση της Eurostat, εισάγεται ένα νέο άρθρο, το οποίο βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στα στοιχεία που προβλέπονται ήδη στην απόφαση της Επιτροπής σχετικά με την Eurostat (2012/504/ΕΕ), που επικεντρώνεται στην επαγγελματική ανεξαρτησία του γενικού διευθυντή της Eurostat, προκειμένου να εξασφαλιστεί αντιστοιχία προς τις αντίστοιχες διατάξεις που εφαρμόζονται στους επικεφαλής των ΕΣΥ. Η συμβιβαστική πρόταση επισημοποιεί, ειδικότερα, τη ρύθμιση σύμφωνα με την οποία θα γίνεται κάθε έτος ένας διάλογος για στατιστικά ζητήματα ο οποίος θα καθιστά δυνατή την άμεση ανταλλαγή απόψεων μεταξύ του γενικού διευθυντή της Eurostat και της αρμόδιας για τα στατιστικά ζητήματα επιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η διάταξη σχετικά με την καθιέρωση, από τα κράτη μέλη, «δεσμεύσεων για την αξιοπιστία των στατιστικών» αποδυναμώνεται, αλλά συνδυάζεται με μια πιο λεπτομερή περιγραφή της εφαρμοστέας διαδικασίας παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων από την Επιτροπή.

Σε απάντηση στο αίτημα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για ενίσχυση της ποιότητας της παρακολούθησης και της επιβολής της εφαρμογής, έχουν εισαχθεί διατάξεις που προβλέπουν τη δημοσίευση των ανησυχιών της Επιτροπής σχετικά με την ποιότητα των συνεισφορών των κρατών μελών στις ευρωπαϊκές στατιστικές και υπενθυμίζουν τη δυνατότητα της Επιτροπής να διενεργεί έρευνες σχετικά με εικαζόμενη παραποίηση στατιστικών στοιχείων, υπό την προϋπόθεση ότι στις περιπτώσεις αυτές επιβάλλονται πρόστιμα σύμφωνα με την τομεακή νομοθεσία.

Τέλος, έχουν προστεθεί πρόσθετες αναφορές στη συνεργασία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών σχετικά με την κατάρτιση ευρωπαϊκών στατιστικών.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η Επιτροπή αποδέχεται τα αποτελέσματα των διοργανικών διαπραγματεύσεων και, επομένως, υποστηρίζει τη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση.